

Lapsiperheissä on tulevaisuus
– verkostoissa on voimaa

Eine Heikkinen
lääninsosiaalitarkastaja

Lapset ja lapsiperheet Suomessa

	Lapsia	lasten osuus koko väestöstä	lapsiperh.
Koko maa	1 091 560	20,50 %	587 767
Lappi	36 550	19,9	6021

Lapin läänin lasten osuus 3,3 % koko maan lasten määrästä.

Lapsiperheet tyypeittäin

	Lapsiperheet % perheistä	Yksinhuoltajape rheet
Koko maa	40,9	20,00
Lappi	39,3	20,5

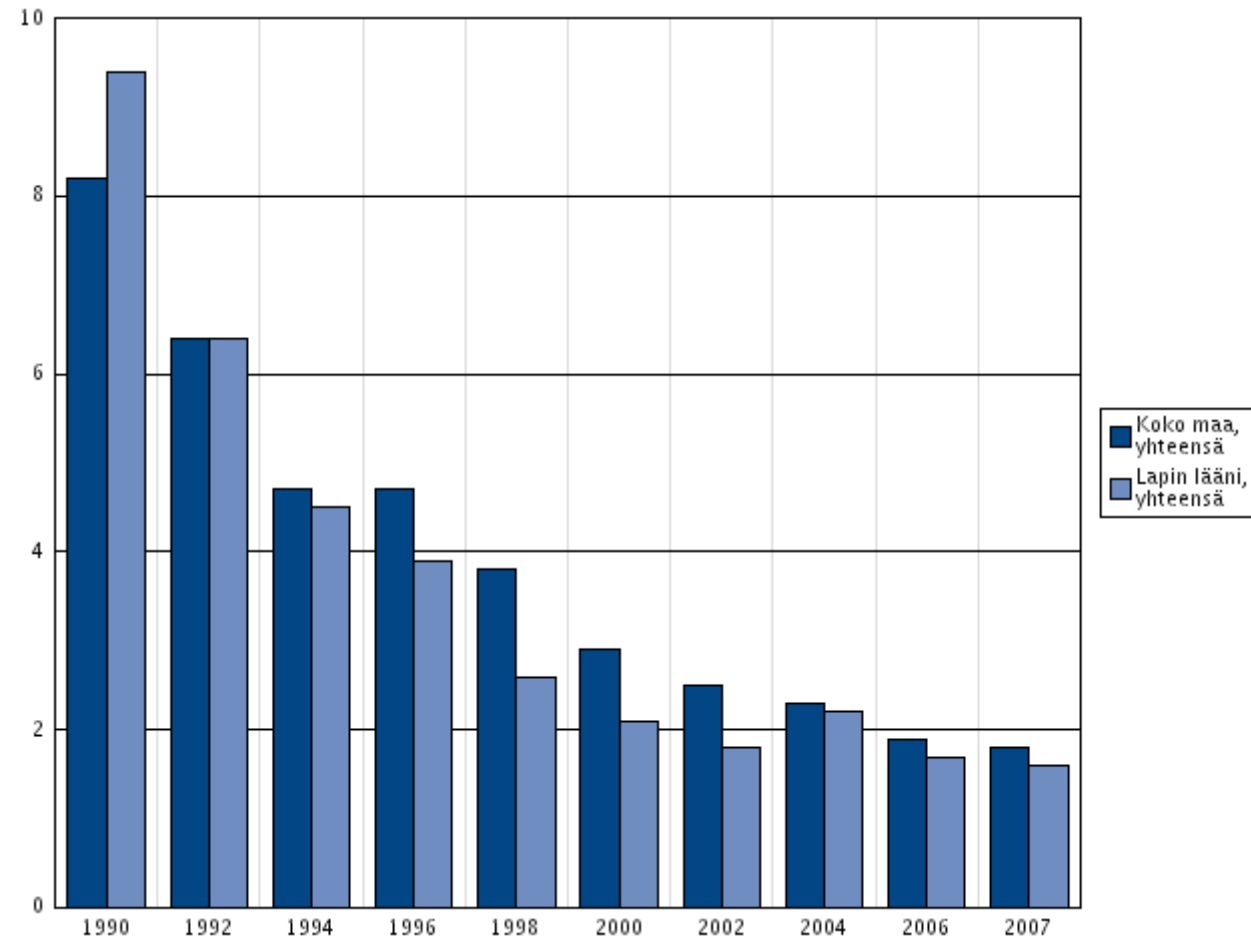
Toimeentulotukea saaneet

	1991	2000	2007
Avio-/avoparit			
- Koko maa	36449	32457	20184
- Lappi	1654	1844	850
Kotitaloudet			
-Koko maa	222578	264122	217842
-Lappi			
Yksinhuoltaja- Kotitaloudet			
-Koko maa	1,2	2,8	2,8
-Lappi	0,6	2,7	2,3

Lasten ja perheiden peruspalvelujen kehitys 1990- ja 2000-luvulla

- Lasten ja perheiden peruspalveluja karsittiin
- Koululaisten terveystarkastuksia vähennettiin
- Neuvolan perhevalmennuksia karsittiin
- Lapsiperheiden kotipalvelut ajettiin alas
- Päivähoidon henkilöstön mitoitus toteutui vain osittain

Kodinhoitoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä, % lapsiperheistä

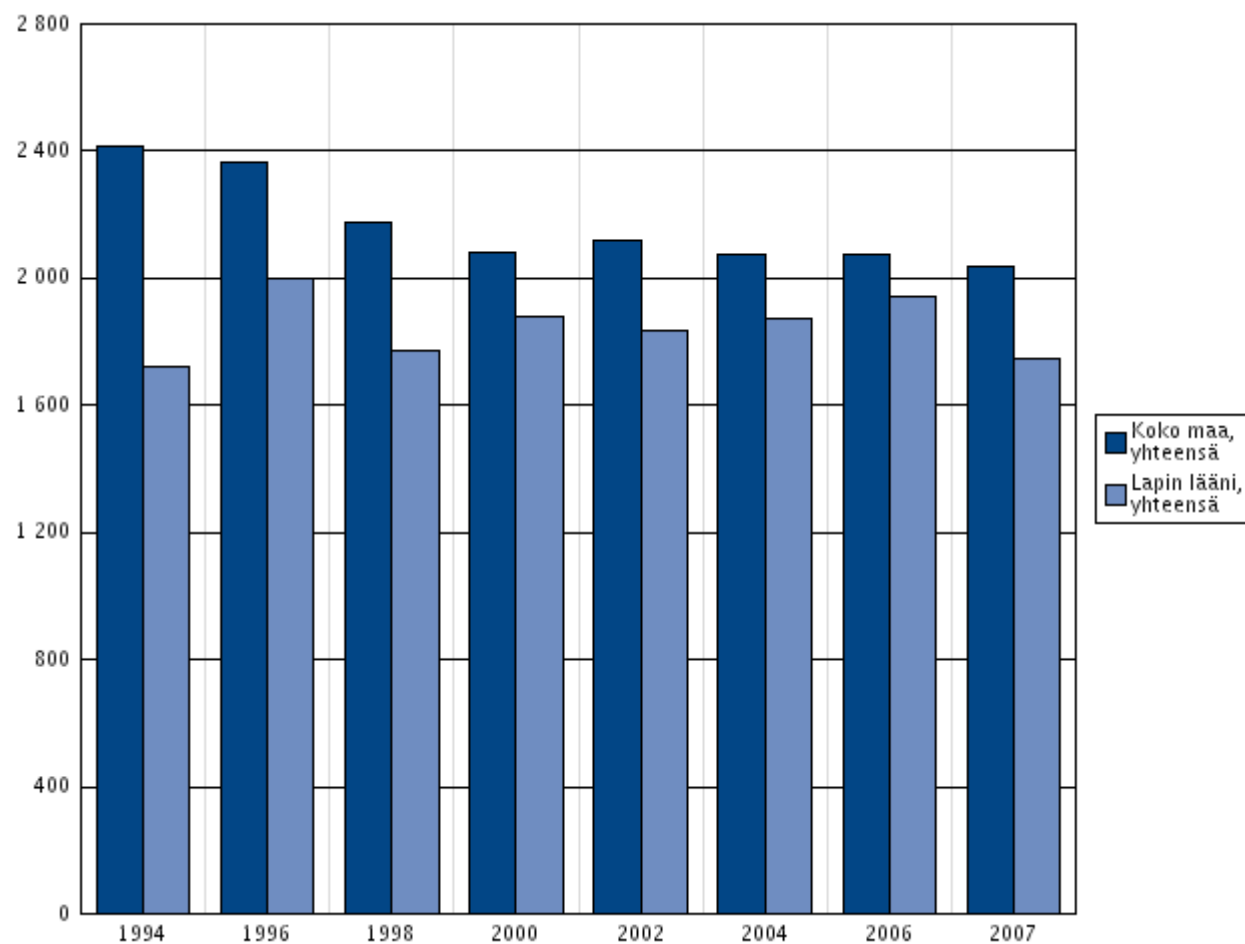
Kodinhoitoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä

	1990	1996	2000	2007
Koko maa	52268	29718	18049	10387
Lappi	2572	1017	487	319

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan
käynnit yhteensä / 1000 0-7 -vuotiasta

	1994	2000	2007
Koko maa	3104	2771	2849
Lappi	3211	2771	2849

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1000 7-18 -vuotiasta

Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1000 7-18 -vuotiasta

	1994	2000	2007
Koko maa	2417	2081	2037
Lappi	1720	1882	1749

Laatusuositus:

enintään 600 oppilasta/kouluterveydenhoitaja

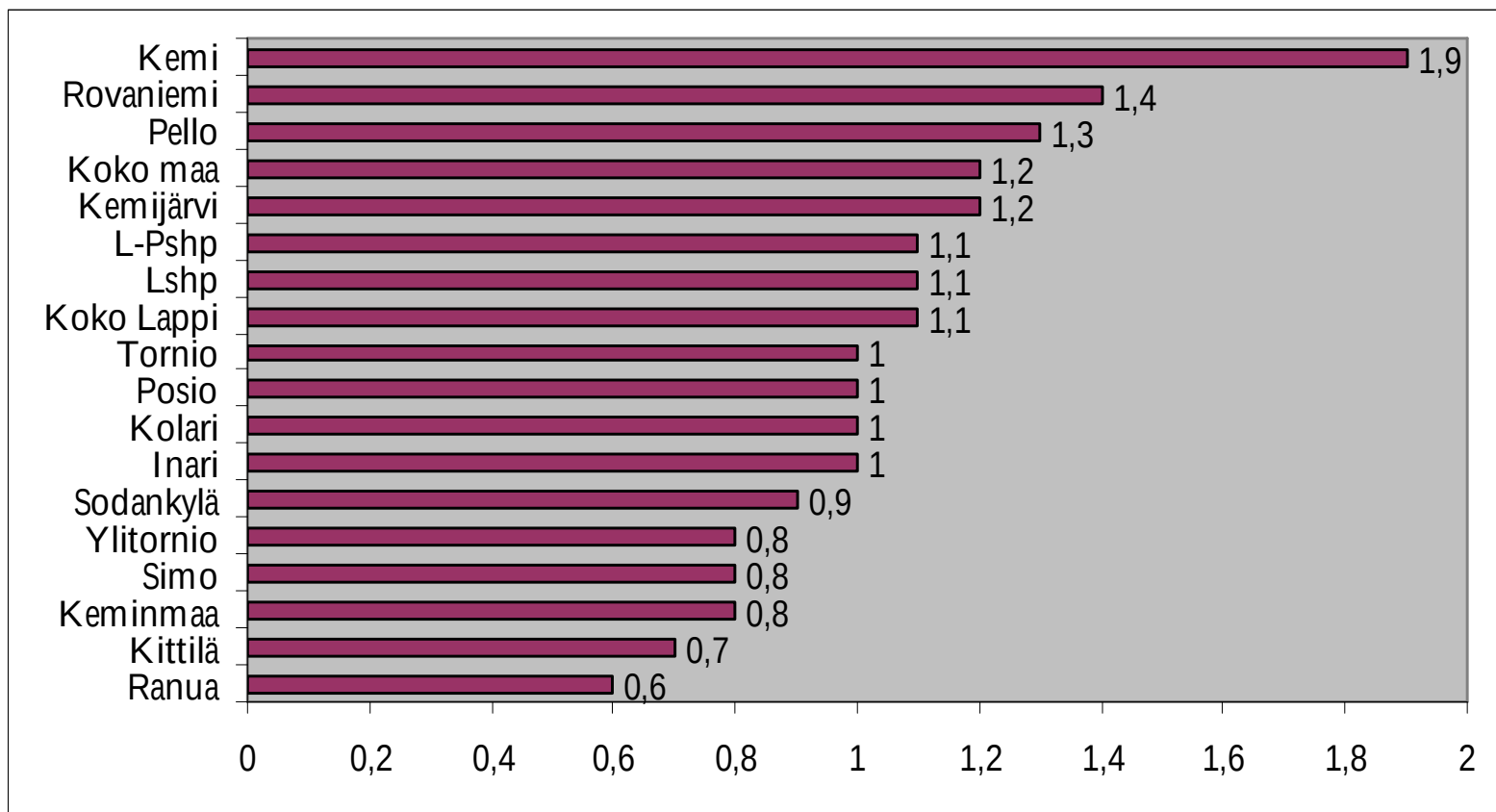
Lappi: v. 2007 ylitti suosituksen 8 kuntaa

v. 2008 ylitti suosituksen 7 kuntaa

Lasten ja nuorten erityispalvelujen kehitys 1990- ja 2000-luvuilla

- yhä useampi lapsi ja nuori ohjattiin erityispalveluihin
- kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on kasvanut tasaisesti
- huostaanotettujen lasten määrä on kasvanut tasaisesti
- lasten ja nuorten psykiatrinen erikoissairaanhoito on lisääntynyt merkittävästi
 - sekä avokäynnit että sairaalahoitopäivät
 - vastaavaa nousua ei peruspalveluissa
- erityisopetus on lisääntynyt tasaisesti
- perheneuvonnan palvelujen kysyntä on kasvanut

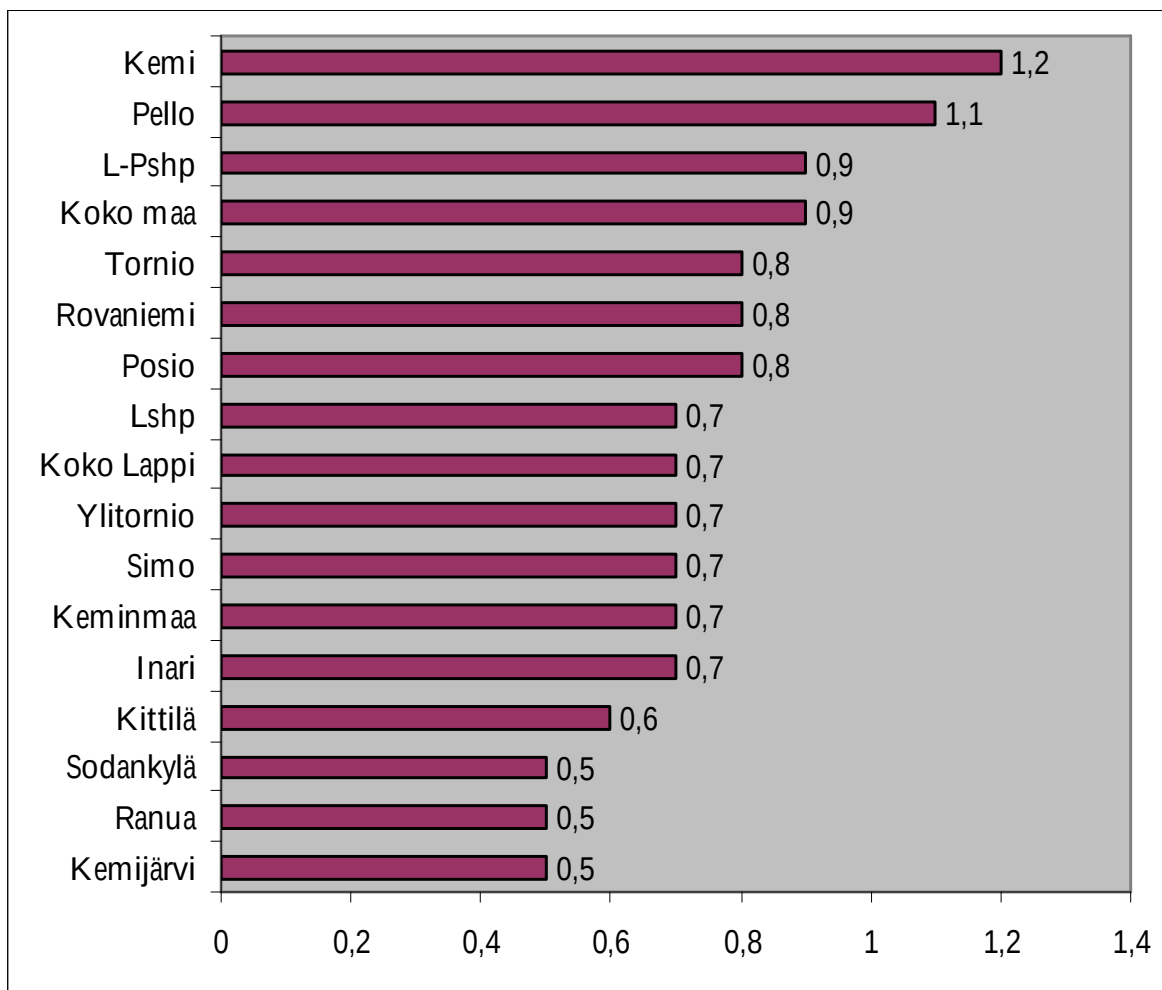
Kuvio 18. Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17- vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä 2007.

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 -vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Sisältää kodin ulkopuolelle avohuollon tukitoimena sijoitetut, kiireellisesti huostaan otetut, huostaan otetut, tahdonvastaisesti huostaan otetut, jälkihuollossa olevat sekä yksityisesti sijoitetut 0-17-vuotiaat lapset. Lastensuojelurekisterin yksilötasoiset tiedot ovat salassa pidettäviä. Tietosuojan vuoksi alle viiden tapauksen kuntakohtaisia tietoja ei julkisteta.

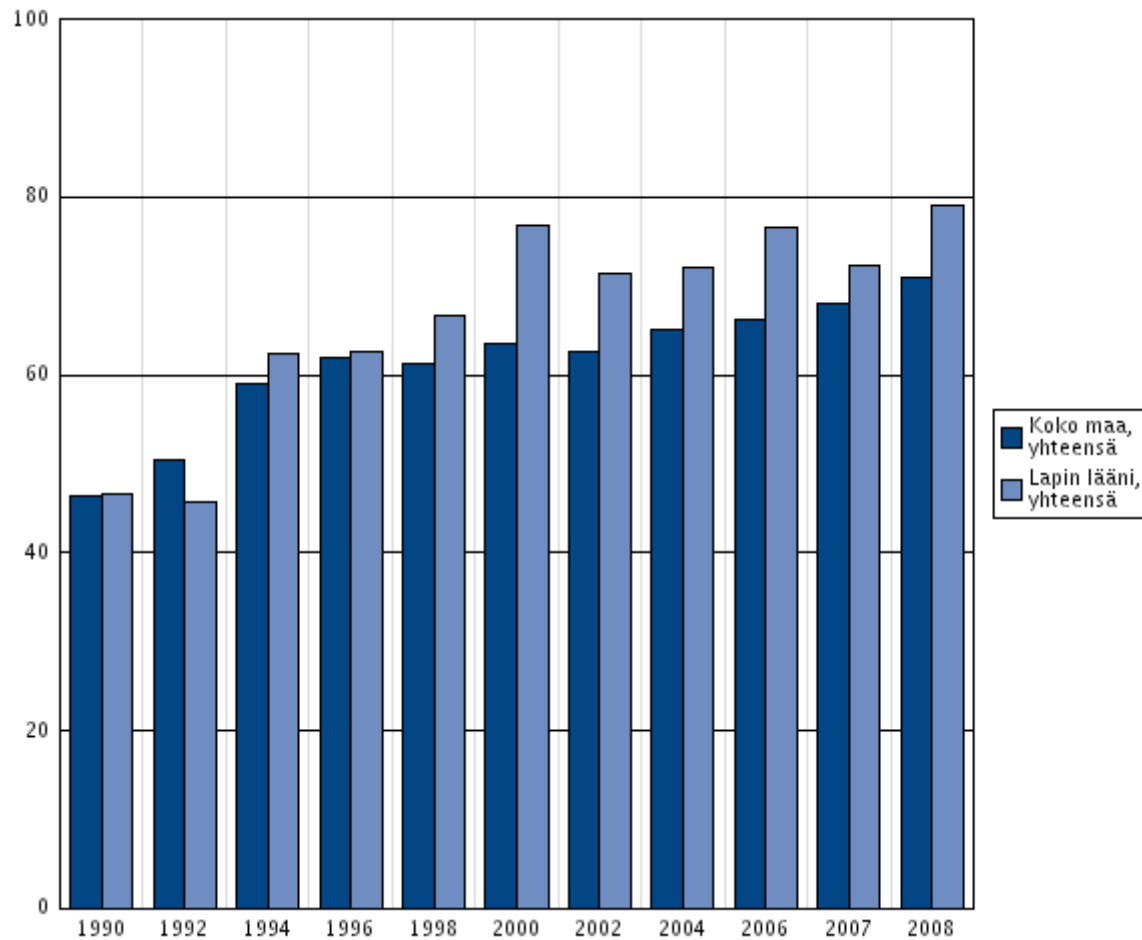
Lähde: lapin lääninhallituksen tilastokatsaus Lapin kunnille väestön terveyden ja hyvinvoinnin seurannan tueksi.
Lapin lääninhallituksen julkaisusarja 2009:2.

Kuvio 19. Huostassa olleet 0-17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä 2007

Indikaattori ilmaisee huostassa viimeisimmän sijoitustiedon mukaan olleiden 0-17 -vuotiaiden lasten osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Luvut sisältävät huostassa olevat 0-17 -vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan. Jos lapsi on ollut huostaan otettuna alkuvuodesta ja loppuvuodesta sijoitettuna avohuollon tukitoimena (huostaanotto lopetettu) ei lapsi/nuori ole luvuissa mukana. Huostaanotto luvut sisältävät myös kiireelliset ja tahdonvastaiset huostaanotot. Lastensuojelurekisterin yksilötasoiset tiedot ovat salassa pidettäviä. Tietosuojan vuoksi alle viiden tapauksen kuntakohtaisia tietoja ei julkisteta.

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana/1000 alle 18-vuotista

Psykiatrinen laitoshoido/1000 vastaavanikäistä

	1995	2001	2007
--	------	------	------

13-17 vuotiaat

-Koko maa	2,6	5,8	6,9
-----------	-----	-----	-----

-Lappi	1,7	4,6	5,5
--------	-----	-----	-----

18-24 vuotiaat

-Koko maa	5,7	7,9	7,6
-----------	-----	-----	-----

-Lappi	4,3	5,5	5,7
--------	-----	-----	-----

Lasten ja nuorten hyvinvointi rakentuu aikuisten kautta

- Lasten ja nuorten pahoinvointi ymmärretään usein
 - pahoina tottumuksina: päihteet, tupakointi, liikunta, ravinto
 - mielenterveys/psykiatrisina häiriöinä: masentuneisuus, syömishäiriöt
- Lapsi on kehitysyhteisönsä ”kuumemittari”
- Lapsessa havaitaan kehitysyhteisöjen toimivuus
 - niiden hyvinvointi ja pahoinvointi

jatkuu

- Lasta autetaan parhaiten kehitysyhteisöjä tukemalla ja vahvistamalla
 - lapsen pahoinvoinnin arjessa olevia mittareita: uni, nukkuminen, rentoutuminen, kiusatuksi joutuminen
 - lapsen auttamiseksi aikuisten tulee muuttua

- Kouluterveyskyselyn mukaan
 - Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa oli v. 2008 7 % peruskoulun tytöistä ja 10 % pojista
 - Kolme neljästä kiusaamistapauksesta jää havaitsematta
 - Koulukiusaaminen ei ole vähentynyt
 - Nukahtamis- ja unihäiriöt ovat lisääntyneet jatkuvasti 8. ja 9. luokan oppilailla

- Lääninhallitus teki selvityksen kunnille uuden lastensuojelulain toimeenpanon tilanteesta keväällä 2008 ja keväällä 2009

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

v.2008 selvitys

- *yksikään kunta ei ollut vielä laatinut suunnitelmaa.*
- *Kaikki kunnat ilmoittivat joko ryhtyvänsä tai olivat jo ryhtyneet ko. suunnitelman laatimiseen.*
- *Kaikki kunnat aikoivat viedä suunnitelman vuoden 2009 alussa uuden valtuuston vahvistettavaksi.*

v. 2009 tilanne

- *Ei 6 Kyllä 9*
- useissa kunnissa hyvinvointisuunnitelman laadinta meneillään ja menossa valtuustoon lähikuukausina*
- mm. Itä-Lapin kuntien yhteinen suunnitelma, ei vielä valtuustoissa*

Lääninhallituksen kyselytutkimus keväällä 2008

- Lastensuojelupalvelut ovat riittävät ja sosiaalipäivystys on toimiva. 8 kuntaa
- Lastensuojelussa on kehitettävää. 11 kuntaa

Mitä kehitettävää ensisijaisesti?

- sosiaalityöntekijämäärän lisääminen
- työparityöskentelyä
- ehkäisevän lastensuojelun perhetyötä
- lastensuojelun perhetyötä
- sosiaalipäivystystä (toimii Rovaseudun, Kemi-Tornion ja Itä-Lapin alueella)

Tilanne 5/2009

-kotipalvelua, tukiperheitä, perhetyötä

*-erilaisia mahdollisuuksia esim. läheisneuvonpito,
perhekuntoutus, erilaisia ryhmiä, kuntien välistä
yhteistyötä esim. tukiperheiden ja miestyön
yhdistämisen tiimoilta*

-mitä perheet itse haluaisivat?

-sijaisperheistä on jatkuva puute

-tukihenkilöitä

-neuvolaan on palkattu perhetyöntekijä

Lastensuojeluilmoitukset

- Lastensuojeluilmoitusten määrä on lisääntynyt lähes kaikissa kunnissa ja osin tukkeuttaneet lastensuojelutyötä.
- Lastensuojeluilmoituksia tuli 31.10.08 mennessä n.1560-1730 Lapissa
- Lakisääteisissä aikarajoissa vaikea selvittää tehtävistä.

v.2008

- *Selvityksen mukaan kaikki kunnat eivät selviä em. määräajoissa. Lastensuojeluilmoitusten määrät ovat lisääntyneet ollen joissain kunnissa jo kesällä määrällisesti yhtä suuria kuin koko viime vuonna yhteensä.*

V.2009

3/15 kunnasta ilmoitti etteivät selviä määräajoista